

Werkbezoek Leybron Riel

Op 25 november 2016 brachten 7 gemeenteraadsleden en 3 leden van de participatieraad een werkbezoek aan Riel. Dit op initiatief van de Werkgroep Sociaal Domein [samengesteld uit afgevaardigden van genoemde raden]. Het bezoek vond plaats in de Leijbron waar vrijwilligers van de Verhalenkamer en het Dorpscollectief Riel hun ervaringen vertelden. Aan de hand van vragen gingen aanwezigen met elkaar in gesprek over hoe men in Riel voor elkaar zorgt.

De Verhalenkamer laat mensen op verhaal komen die vereenzamen door bijvoorbeeld beginnende dementie. De start was 1 1/2 jaar geleden en nu komen wekelijks 8 mensen samen om verhalen te delen en samen te lunchen. Soms melden zij zich zelf aan maar meestal is het een mantelzorger, wijkverpleegkundige of buurtbewoner die het contact legt. Er zijn mensen die hun probleem ontkennen en zich 'te goed' vinden voor de Verhalenkamer, deze mensen probeert men dan met een klusje binnen te halen. Het succes van de Verhalenkamer is het doorbreken van het isolement van eenzame ouderen en het ontlasten van mantelzorgers.

Komen uit nieuwe contacten ook weer nieuwe initiatieven [Zelfredzaamheid] ? Het gaat om mensen van +/- 90 jaar, het vergroten van de zelfredzaamheid is niet realistisch.

Het is belangrijk dat de Verhalenkamer laagdrempelig blijft ook wat de kosten betreft. Het gevoel van 'inloop' in plaats van entreegeld of contributie vergroot de toegankelijkheid. De bijdrage is nu 3,- per keer en dat is voor niemand een probleem.

Het Dorpscollectief is voortgekomen uit de KBO Riel toen geïnterviewd werd welke organisaties in Riel hulp bieden bij kleine problemen. Het Dorpscollectief heeft een paraplu-functie 'alle info onder 1 kap '. Het DC geeft advies, verwijst naar organisaties en brengt de juiste mensen met elkaar in contact en als het moet verwijst ze naar 't Loket in Goirle. Het Dorpscollectief bestaat een jaar en houdt wekelijks spreekuur. Gemiddeld komen 2 mensen per week op het spreekuur. Het DC is er voor alle leeftijden. Onlangs nog heeft het DC een informatieavond georganiseerd over druggebruik onder jongeren.

Is dit wel een taak voor het DC of is dit aan Mainframe ? Mainframe verzorgt iedere week een sportuurtje in Riel maar geen informatie-avonden.

De Verhalenkamer en het Dorps Collectief werken uitsluitend met vrijwilligers en dat moet zo blijven. Werken met professionals werpt een hogere drempel op. Aan vrijwilligers mogen eisen gesteld worden. Naast bekwaamheid moet de vrijwilliger verantwoordelijkheidsgevoel hebben. Je moet op elkaar kunnen rekenen. Vrijwilligers mogen hun grenzen stellen. Zo is er iemand die enthousiast kookt bij het Braoipanneke maar die zich niet bezig wil houden met taken in het kader van subsidieaanvragen of PR activiteiten. Zet vrijwilligers vooral niet onder druk, houd het leuk, zo houd je je vrijwilligers .

Hoe is het om ouder te worden in Riel ?

In Riel heerst een typische dorpscultuur. Men kent elkaar vaak een leven lang. Er is een sterke sociale cohesie die de een als zeer hecht ervaart en de ander als beklemmend. Burenhulp is er vanzelfsprekend. Onlangs kwam een vrouw ongelukkig ten val en zij kreeg alle hulp van de burens. Voor nieuwkomers is het lastig om te participeren in zo'n hechte gemeenschap. We mogen van autochtone dorpsbewoners vragen om toegankelijker te zijn maar hoe verander je een cultuur ?

Als het aantal nieuwkomers groeit zal het probleem vervagen.

In Riel is het onvoorstelbaar dat iemand niet gemist wordt en jarenlang dood in zijn woning ligt maar dat zegt nog niet dat er geen eenzaamheid bestaat in Riel.

Aantrekkelijke plekken in de openbare ruimte kunnen zorgen voor sociale contacten. De Tuin in Goirle wordt als voorbeeld genoemd waar mensen even landen voor een praatje en spontaan hun problemen delen. 'Spreekuur in de Tuin'

Heeft het dorpsplein in Riel met zijn Jeu de Boules baan ook die functie? Ja en nee. Sommige mensen vinden makkelijk aansluiting bij een bestaande groep terwijl anderen aansluiten bij een 'klik' juist extra moeilijk vinden. Iemand op een steenworp afstand van het plein bleek ontzettend eenzaam te zijn. Dat soort mensen moet aan de hand meegenomen worden. Het maatjesproject kan daarin een belangrijke rol spelen. Bruggebouwen om drempelvrees te overwinnen.

Dit wordt bevestigd door iemand die in een zorginstelling werkt. Er is geen tijd meer voor een praatje en vaste vrijwilligers zijn moeilijk te vinden. Maatjes zouden een uitkomst zijn.

De Leijbron draagt bij aan contact. Elke dag is er een club mannen aan het biljarten waarbij het sociale element belangrijker lijkt dan de competitie. De nieuwe pleinzaal en het terras bevorderen de laagdrempeligheid van de Leijbron als ontmoetingscentrum.

Niet iedereen houdt van biljarten, jeu de boules of koffietafels. De oplossing kan dan een georganiseerd groepsuitstapje zijn. Een dagje uit doorbreekt sleur en samen op stap biedt kansen voor nieuwe contacten. De KBO organiseert jaarlijks een dagje uit. Er is veel belangstelling maar helaas zijn er ouderen die onvoldoende financiële middelen hebben. Armoede onder ouderen mag niet onderschat worden.

Kan de bijzondere bijstand hiervoor worden ingezet? Nee. Bovendien zou die barrière te hoog zijn. Een meedoenregeling zou drempels wegnemen. Ook in Riel wonen mensen met een laaginkomen. Een groot huis zegt sowieso niets over het besteedbaar inkomen. In een welvarende omgeving is het nog moeilijker om voor armoede uit te komen.

De KBO Riel waardeert het werkbezoek maar hoopt dat de volksvertegenwoordigers ook in gesprek gaan met de KBO's die een zeer grote achterban vertegenwoordigen. KBO Riel hoopt spoedig op een uitnodiging.

Er wordt opgemerkt dat de plaatselijke supermarkt 'the place to be' is in Riel. Er zijn eenzame mensen die zelfs meerdere keren per dag boodschappen doen om onder de mensen te zijn. Winkels hebben zeker een sociale functie.

Er blijkt grote zorg te zijn om mensen die onder de radar blijven, mensen die in stilte lijden. Maar taboes als eenzaamheid en armoede zijn moeilijk te doorbreken. Mensen praten liever over hun successen. 't Loket in Goirle beoogt toegankelijk te zijn voor alle mensen met problemen maar blijkbaar kijken mensen toch anders tegen 't Loket aan.

Mensen in een uitkering of in een zorgtraject zijn in beeld maar hoe krijgen we zicht op mensen daar buiten? Hoe kan het dat die mensen niet bekend zijn? Rigide privacyregels? Of verschuilt de overheid zich achter het privacybeleid? Een aantal aanwezigen heeft de behoefte om hier op een ander moment met elkaar over te brainstormen.

Buurtondersteuners zijn buurtbewoners met goede sociale vaardigheden die waar nodig contact onderhouden met kwetsbare mensen in hun buurt. De buurtondersteuner stelt zichzelf huis aan huis voor. Het is een vorm van georganiseerde sociale controle met als doel vroegtijdig signaleren.

In diverse gemeentes werkt dat goed maar wordt die 'betutteling' door iedereen gewaardeerd? Mensen kunnen beter een sociaal netwerk opbouwen als zij nog midden in het leven staan. Dat vraagt om een actieve houding naar burens, verenigingen, lokale evenementen enzovoort. De gemeente dient daarom zuinig te zijn op het sociaal/cultureel kapitaal.

De gemeente Alphen wil verbinding tussen mensen stimuleren en investeert in een nieuw project waarbij laagdrempelige activiteiten georganiseerd worden voor en door jong&oud. Activiteiten die spontaan op de kaart gezet kunnen worden en waarbij deelnemers zich niet binden aan een club. Denk aan een middag gratis Yoga, een discussieavond, een 2 daagse workshop schilderen, een avond koken met allochtonen. Laagdrempelig, gevarieerd en kortdurend is de insteek, meedoen en verbinden is het doel.

Waarom doet de gemeente Goirle niets voor nieuwkomers? In Oosterhout worden nieuwe inwoners uitgenodigd voor een fietstocht. Goirle organiseert ook jaarlijks een kennismaking met nieuwe inwoners. Hier zouden verenigingen [meer] bij betrokken kunnen worden.

Riel heeft een goed verenigingsleven, een ontmoetingscentrum, een sterke sociale cohesie, een supermarkt en andere voorzieningen maar desondanks verhuizen veel Rielenaren op leeftijd – tegen hun zin – naar Goirle. Er zijn te weinig woningen voor ouderen. Ouderen hebben voorkeur voor een appartement in de betaalbare prijsklasse.

De rol van de participatieraad wordt besproken. De PR geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college. Een zorgvuldig advies vraagt om het raadplegen van de achterban en dat kost tijd. Die tijd wordt de PR niet altijd gegeven en dan volgt er geen advies. Echter breed draagvlak dient het beleid en de PR hoopt daarom zo vroeg mogelijk betrokken te worden bij beleidsvraagstukken.

Er wordt gesproken over de dementievriendelijke gemeente. Onlangs was iemand getuige hoe een medewerker van Medipoint een bejaarde dame wel erg onvriendelijk te woord stond. Het ongeduld van de medewerker was niet passend in een dementievriendelijke gemeente. Word bij aanbesteding überhaupt wel op klantvriendelijkheid getoetst?

Het tafelgesprek eindigt om 17.00 uur en alle aanwezigen worden bedankt voor hun inbreng. Het enthousiasme van de vrijwilligers is aanstekelijk. Het is duidelijk dat men in Riel klaar staat om elkaar te helpen. Initiatieven zoals de Verhalenkamer en het Dorpscollectief zijn een aanwinst voor de sociale infrastructuur.

Werkbezoeken zijn pas geslaagd als aandachtspunten die op tafel zijn gekomen opgepakt worden.

Hieronder mijn aandachtspunten ter overweging van de werkgroep:

Verborgene armoede.

De KBO wil in gesprek met raadsleden. Vanuit de gasten kwam een voorstel om een denktank op te richten hoe we stille armoede kunnen doorbreken. De denktank heeft de focus op 1 doel, moet veldwerk verrichten en moet met concrete voorstellen komen. Vertegenwoordigers van bijvoorbeeld de Gemeenteraad, Participatieraad, Platform Minima, KBO, Voedselbank en Stichting Leergeld zouden de krachten moeten bundelen om in korte tijd meer zicht op armoede te krijgen en oplossingen aan te reiken. In tegenstelling tot bijvoorbeeld het Platform Minima is de denktank van tijdelijke aard en heeft de ambitie om eindelijk iets te doorbreken.

De druk op vrijwilligers

De druk op vrijwilligers neemt toe. Er zijn wel vrijwilligers te vinden die mensen willen helpen maar de vrijwilliger wil niet belast worden met administratieve rompslomp in het kader van subsidieaanvragen, 'de eigen broek ophouden' of aanbestedingstrajecten. De vrijwilliger komt voor primaire taken en niet voor gedoe. Hoe kunnen we de druk verlichten voor organisaties die grotendeels of geheel met vrijwilligers werken?

Deborah Eikelenboom